THE DAILY HEBREW JOURNAL
H. WINBERG, President, Gen. Mgr. H. HIRSH, Editor
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
PUBLISHED BY
— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., Ltd. —
67 Elizabeth Street Telephone Main 4582
SUBSCRIPTION RATES: $3.50 PER YEAR
SINGLE COPY 1c.
Entered as Second Class Mail Matter at G.P.O. Toronto, Ontario
January 22nd 1913

ניט אין אונזער דור

— 0 —

פון מאנטרעאל קומט יעצט אן ערפרעהענדע אידישע שטיקעל נייעס, וועלכע פאסירט אזוי זעלטען אין אנדערע קענעדער אידישע צענטערען און וועלכע איז זיכער ווערטה אז אונזער טאראנטא זאל עס מקנא זיין.

עס איז אין דער איבענדערמאהנטער שטאדט פארגעקומען דער יעהרליכער מיטינג פון דער „מאונט סיני סאנאטאריום" און ווען עס איז בעקאנט געווארען, אז די אינסטיטושאן איז הינטערשטעליג זיבען טויזענד דאלער, האבען פיער מעמבערס, נעמליך מר. מ. ב. דייוויס, מר. ווארקמאן, מר. א. מ. וויינבערג און מר. דזש. דזשייקאבס, געדעקט דעם דעפיציט פון זייערע אייגענע פאקעטס.

ווי ווייט מיר ווייסען, האט נאך אזעלכעס אין קיין שום אנדער קענעדער שטאדט ניט פאסירט, איבערהויפט אין טאראנטא; דא ביי אונז, איז א שוועריגקייט צו שאפען אזא פאנד פאר אלע אינסטיטושאנס צוזאמענגענומען, פון אלע אידען אין שטאדט און ניט קוקענדיג אויף אלע אפילען, מאס־מיטינגען און הויז־צו־הויז קאלעקשאנס. וועהרענד אין מאנטרעאל איז עס געשאפען געווארען, פאר בלויז איין אינסטיטושאן, פון בלויז פיער אידען און אין דער ערשטער מינוט ווען די נויט איז בעקאנט געווארען.

טאראנטא האט ניט וועניג אידען, וועלכע קענען זיך פערגלייכען מיט די מאנטרעאלער אין פערמעגען און וועלכע גיבען ניט קיין איינציגען סענט אויף אידישע צדקה, דער גרייסער אידישער עולם ווייס אפילו ניט זייערע נעמען, מען ווייסט גאר ניט אויב עס זענען דא אזעלכע אידען.

ווארום דאס איז אזוי, ווילען מיר יעצט ניט פערהאנדלען, מעגליך אז אונז פעהלען גרויסע גייסטיגע פיהרער, וועלכע זאלען רופען און ברענגען אונזערע גרויסע גבירים צו טהעטיגקייט, אבער דער פאקט איז, דאס ביי אונז אין שטאדט איז עס דורכאוים אונמעגליך צו ערווארטען, אז פיער אידען זאלען ביישטייערען אזא סומע פאר אן אינסטיטושאן, מעג עס אויך זיין די צדקה כללית וועלכע האט אונטער זיך פיעלע אינסטיטושאנס.

עס איז אבער ערפרעהענד צו זעהען, אז אין גאנצען איז נאך דא דער טיפ פון דעם אמאליגען אידישען בעל צדקה ניט אונטערגעגאנגען; זיי פעהלען אמת, אין די מעהרסטע פון אונזערע שטעדט, דערפאר אבער זענען זיי נאך דא אין אייניגע שטעדט.

אין נעהמענדיג אין אנבעטראכט, אז מאנטרעאל פערמאגט דעם עלטסטען אידישען ישוב אין קענעדע, שיינט נאך פאר אונז די האפענונג, אז אויך אין אונזער שטאדט טאראנטא וועט זיך מיט דער צייט ענדערען די לאגע, עס הייסט, אז דער דור וועלכער איז ארויס פון מצרים, קען ניט אריין אין דער הייליגער לאנד, וואו עס רינט מילך און האניג, זיי האלטען ניט הייסען וואס צו טהון מיט דעם איבערפלוס פון אזוי פיעל גוטע זאכען; דער דור וועלכער האט זיך ערצויגען אין שקלאפעריי, ווייס ניט ווי צו פערוואלטען די מילך און האניג וואס איז איהם אין די הענט אריינגעפאלען, ערשט דער צווייטער און דריטער דור, וועלכע ווערען געבוירען אין פרייהייט, פערשטעהען ווי צו בעגעהן זיך דערמיט.

מיר דארפען זיך דעריבער ניט וואונדערען אויף דעם אונטערשייד צווישען די היגע און מאנטרעאלער אידען, אלעס קומט אין דער ריכטיגער צייט און ביי אונז אין טאראנטא, איז נאך די ריכטיגע צייט ניט אנגעקומען.

מיט דער צייט וועלען די טאראנטאר אידען אויך געבען צדקה, זיי וועלען אנפיהרען און אויפהאלטען אלע אונזערע אינסטיטוציאנען אבער ניט אין אונזער דור, פאר אונזערע יאהרען איז עס שווער צו ערווארטען.

צוויי טרויעריגע אינצידענטען

די נויטווענדיגקייט פון א אידיש־פאליטישער ארגאניזאציאן ביי אונז אין טאראנטא, איז שוין פיעלע מאהל פון אונז בעשפראכען געווארען אויף דיעזען פלאץ. מיר ווילען היינט ברענגען צוויי אינצידענטען פון די היגע קאורטס, וועלכע וועלען אמבעסטען בעלייכטען די פראגע און וועלכע קענען אונז דיענען אלס די שטארקסטע ארגומענטען.

אין דעם ערשטען פאל, איז א איד געוועזען אן עדות פאר אן אנדער אידען אין קרימינאל קאורט און אבוואהל ער האט ניט זעהר גוט גערעדט די ענגלישע שפראך, האט איהם אבער דער קראון אטארני ניט געקענט צומישען, ניר וועלענדיג אבשוואכען זיין עדות זאגען, האט דער קראון אטורני אפעלירט צים דזשאדזש מיט א טענה, אז אזעלכע לייטע, (אנצייגענדיג אויף'ן עדות) טאהר מען ניט גלויבען אויף זייער שבועה.

אין דעם צווייטען פאל איז א אידישער פעדלער געשטאנען אין פאליס־קאורט א צושלאגענער ווי אן עפעל, א יונגער קריסט האט איהם געוואלט בערויבען, זאגען זאגט ער יעצט, אז ער האט איהם בלויז געוואלט שלאגען, יעדענפאלס, דער דזשאדזש אליין האט געמוזט צוגעבען, אז דאס איז ניט קיין געוועהנליכער פאל און אנשטאדט דעם וואס אין אנדערע געהנליכע פעלע בעשטראפט ער דעם שלעגער מיט א דאלער און קאסט, האט ער אין דיעזען פאל צוגעמשפט צעהן דאלאר צו דעם געשלאגענעם, און צעהן דאלער און קאסטען צום קאורט.

א צווייטער קראון אטארני האט דאביי בעמערקט, אז דער געשלאגענער איד וועט שוין זעהען טרייען ער זאל אפט בעקומען אזעלכע קלעפ.

מיר ברויכען ניט ערקלעהרען ווי שמערצליך עס זענען אזעלכע בעמערקונגען פון א קאורט־בעאמטען און אין דער געביידע פון קאורט וועלכע ווערט אויפגעהאלטען פון אידען אזוי גוט ווי פון קריסטען. מיר ברויכען אויך ניט צו ערקלעהרען ווי ווייט אזעלכע בעמערקונגען ברענגען אונז שאדען. אידישע עדות־זאגען ווערט געפסולט אהן א פארוואס און אהן א פארווען; א איד וועלכער ווערט צושלאגען און צומזיקט אומזיסט און אומנישט, ווערט נאך אויסגעלאכט און צו שפאט געמאכט.

אין צו אונזער בעהייערען מוזען מיר זאגען, דאס די שולד ווארום מיר ווערען אזוי געשמיצט און בעליידיגט, איז קיינעמס ניט נור אונזער אייגענע. מיט איין וואנק צו די אמת'ע רעגיערער פון שטאדט, ווען מיר זאלען זיין פעראייניגט אין א פאליטישער קערפערשאפט, וואלטען מיר געקענט אוועקמאכען מיט דיעזע אלע בעליידיגונגען אויף אימער און אייביג.

קענעדע ווערט רעגיערט פון די פאליטישע פארטייען און יעדער בעאמטער אין שטאדט און לאנד איז זייער אנגעשטעלטער, דאס מיינט אז מיט דעם יושר פון חובת הלבבות קענען מיר קיין רעספעקט און אפילו קיין גלייכע רעכטע ניט פאדערען, נור מיט מאכט געגען מאכט; מיר דארפען זיך פעראייניגען פאליטיש און דאן וועלען דיעזע אלע בעאמטע וועלכע טרעטען אונז יעצט מיט די פיס, קוקען אויף אונז ניט נור מיט רעספעקט, נור אויך מיט מורא; זיי וועלען שוין קריגען דעם ארדער פון די ריכטיגע פלעצער, אז אידישער כבוד זאל גערעשוינט און בעשיצט ווערען.

דער וועלטליכער יאריד אין סאן־פראנציסקא

אן אלגעמיינער איבערבליק איבער דער אינטערנאציאנאלער פאנאמא־פאציפישער אויסשטעלונג אין סיין פראנציסקא, קאליפארניע

(געשריבען פאר'ן "טאראנטער זשורנאל")
פון א. מ. מאנדעלבוים.

4.

ווי דער איבערשריפט פון דער דאזיגער סעריע ארטיקלען לייטעט, איז די פאנאמא־פאסיפישע אויסשטעלונג א מין וועלטליכער יאריד, א מיש־מאש פון לענדער, פעלקער, שפראכען און דיאלעקטען. דאס איז א נייע גרויסע, פיעלפארביגע וועלט פאר זיך זעלבסט כדי אויפצובויען די דאזיגע וועלטעל האבען זיך געפאדערט אוצרות, מיליאנען סומען.

אויף וואס פאר, אן אויפ'ן זענען ערווארבען געווארען די פלעצער אויף אויפצובויען די פעלקערשע בנינים און טהורעמס?

די רעגירונגען האבען געקריגען די פלעצער אהן א פרוטה געלד. מען איז צו זיי געקומען און געזאגט: וועהלט אייך אויס די פאסענסטע פלעצער פאר אייערע בנינים און זאל זיין מיט מזל!....

עס פערשטעהט זיך אז אויך ביי ריעזער געלעגענהייט האט מען בענוצט דיפלאמאטיע, די טהורעמס זענען געבויט געווארען אזוי קונציג פארזיכטיג, אזוי דיפלאמיש אויסגערעכענט אז עס זאל חלילה ניט בעריהרט ווערען אויף א האאר דער כבוד פון דעם אדער פון יענעם פאלק. פון דער זעלבער פריווילעגיום האבען געגנאסען אויך די שטאאטען פון לאנד גופא. וואס אנבעלאנגט די קלענערע אונטערנעהמער (וועלכע זענען פערטראטען דורך קאלעקציאנען), האבען זיי געמוזט פאר די פלעצער בעצאהלען געוויסע סומען געלד.

אויסער די פאוויליאנען און די טהורעמס איז דאס אויסשטעלונגס פעלד פערפלייצט מיט קלענערע און גרעסערע בנינים'לאך וואו ס'פערקויפט שפיעל צייג און כל־ערליי אנטיקען פון פערשיעדענע לענדער. עס זענען אויך פאראן א ים סטענדס, וואו עס ווערען פערקויפט אילוסטרירטע פאסט־קארטען, קאטאלאגען פון דער אויסשטעלונג און צייטונגען אין פערשיעדענע שפראכען. מ'קען דארט געפינען קארטען־ווארפערקעס און סתם "מכשפים" און בעלי־מופתים "מכל המינים. די דאזיגע אויסגערעכענטע "אונטערנעהמער" האבען שוין געמוזט פאר זייערע פלעצער בעצאהלען גאר גרויסע סומען. יעדער שפאן ערד, יעדער קליין ווינקעל איז פערקויפט געווארען פאר די העכסטע פרייזען. דערצו האבען זיך נאך נעפאדערט "זכות אבות", גרויסע פראטעקציעס און א "פול" אין די הויכע פענסטער.

פון וואס פאר א מאטעריאל זענען די פאוויליאנען געבויט?

זיי זענען געבויט פון האלץ. מען האט זיי אויפגעבויט שנעל, על רגל אחת. סיי ווי סיי וועט מען זיי נאך דער אויסשטעלונג מוזען צוואווארפען. עס האט זיך איינפאך ניט געלוינט צו אויסבויען פעסטע בנינים אויף אזא קורצער צייט. דערפאר האט מען די דאזיגע בנינים אויסגעשטאטעט אויף א עכט קינסטלערישען אופן פון אינוועניג און פון אויסוויינינג. בלויז איין בנין איז אויסגעבויט געווארען פון ציגעל און דער דאזיגער בנין וועט טאקי פערבלייבען אויף שטענדיג, אלס מתנה צו דער שטאדט סיין פראנציסקא פאר איהר'ן לייסטונגען בנוגע דער אויסשטעלונג.

עס וועט אפשר קלינגען פאלש, עס איז אבער א לעבעדיגער פאקט אז דיא געל־הויטיגע יאפאנעזער זיינען זיך משמח מיט דער דאזיגער אויסשטעלונג, פונקט ווי די שמחה וואלט געוועזען אין גאנצען זייערע. די יאפאנעזער ווערען אין קאליפארניע גערודפט און פערפאלגט ווי אמת'ע גלות־קינדער; זייערע רעכטע זיינען דאס בעשרענקט; מ'האלט דארט אין איין טראכטען ווי אזוי צו בעפרייען זיך פון די געל־הויטיגע ראסען־קינדער, וועלכע עקספלאאטירען און שטופען ארויס פון הע־מסחר וועלט די איינגעבארענע פון "זינען לאנד"; מ'אגיטירט דארט פאר בעזונדערע שולען פאר יאפאנעזישע קינדער, כדי די יענקישע קינדער זאלען זיך חלילה, ניט אנשטעקען מיט "שלעכטע מדות". און דאך קריכען דארט די יאפאנעזער אויף "אלע פיער" פאר יעדען אמעריקאנישען מנהג און ווענדען אן כל־ערליי מיטלען כדי צו כשר'ן זייער ראסען־אבשטאמונג אין די אויגען פון די יענקישע מיוחסים. וואס זאל דאס בעדייטען? ווי אזוי זאל מען עס איבערטייטשען? איז עס אן אויסדרוק פון אן דערשלאגען גלות־פאלק?!

אזוי צי אזוי די יאפאנעזער בעטראכטען זיך אלס גאר נאהענטע מחותנים פון דעם אינטערנאציאנאלען יום טוב: זיי האבען אויפגעשטעלט אויפ'ן אויסשטעלונגס־פעלד אן אייגענעם בנין און האבען דארט ארויסגעשטעלט דאס גענאלסטע וואס דער גייסט פון יאפאנעזישען פאלק האט געשאפען. דערמיט האט מען געציעלט צו ארויסרופען א שטילען פראטעסט געגען די קאליפארניער יענקישע מאחסים, ווי איינער רעדט:

גאט זעהט אז מיר זיינען ניט אבי־ווער און שלאגט זיך "חטאתי"!...

אין דעם יאפאנעזישען קווארטעל פון סאן פראנציסקא גופא, אין דער אריענטאלישער געטא, איז איצט ששון ושמחה די הייזער, קראמען און אפיסעס זיינען אויסגעפוצט מיט פאהנען און בעהאנגען מיט בעפוצונגען אין כל המיני עלעקטרישע פייערלעך. מ'האט אויף די דאזיגע דעקאראציאנען געשפענדעט צעהנדליגע טויזענדער; מ'האט זיך געפלייסט אריבער צושטייגען איינער דעם אנדערן מיט דעקאראטיווען גלאנץ. און מ'קוקט אויף דעם אויסגעפוצטען און יומטוב'דיגען יאפאנעזישען קווארטעל און מ'פרעגט זיך:

צוליעב וואס און צוליעב ווען פרעהען זיך עס די דאזיגע געטריבענע גלות־קינדער? וואס איז מיט זיי די שמחה?!...

איינע פון די וואונדערליכע זעלטענהייטען וועלכע וועלען געצייגט ווערען אויף דער אויסשטעלונג — אבער וועלכעס די קאליפארניער פרעסע האלט אין איין פויקען אין די טאצען — איז דער ווינטער פאלאץ. ביי אונז, אין די פראסטיגע מקומות, איז א ווינטער פאלאץ גאר פון די קנאפע מציאות. מיר דארפען דעם ווינטער ניט שטודירען דורך דער פערמיטלונג פון דעמאנסטרירונגען דארט איבער אין קאליפארניע, איז א הויפען שנעע א יקר־המציאות. מ'קוקט אויף דעם ווי אויף א בייז וואונדער דער איינגעבארענער קאליפארניער בירגער ווייס אויף אזוי פיעל פון שנעע און פראסט אויף ווי ווייט ער האט עס געזעהען אין די לעהר ביכער און בילדער גאלערען. פון א גליטש איז דאך אפגערעדט. אזא "מציאה" קען זיך דער קאליפארניער אפילו אין חלום ניט אויסמאהלען. דער ווינטער פאלאץ איז אויסגעשטאטעט אזוי, אז אריינגעהענדיג אינוועניג פיהלט מען פונקט ווי מען געפינט זיך אין אונזערע מקומות אין א עכטען ווינטער טאג. מען קען דארט כאפען א "רייד" אויף א שליטעלע און זיך גליטשען אויף אן עכטען אייזיגען גליטש אפילו אין די גרעסטע היצען קיין גרעסער'ן "סורפרייז" פאר דעם קאליפארניער איינגעבארענעם האט מען ווירקליך ניט געקענט צוטראכטען. דאס וועט זיין פאר זיי אן אנדענקונג אויף דורות.

ווי עס איז אנגעמערקט געווארען אין איינעם פון די פריהערדיגע ארטיקלען, איז ענגלאנד אפיציעל ניט פערטראטען אויף דעם וועלטליכען יאריד אין סאן פראנציסקא. פריוואטע קאלעקציאנען פון ענגלישע פירמעס בעטהייליגען זיך אבער יא. אין אזא קריטישער צייט, ווען ענגלאנד שטעהט אין קריעג געגען איהרע אויסערליכע שונאים, איז עס פשוט אונמעגליך אז די דאזיגע ענגלישע קאלעקציאנען זאלען געקריינט ווערען מיט דעם געהעריגען ערפאלג.

דערפאר בעטהייליגען זיך קאנאדא און אויסטראליען אויף אן אפיציעלען אופן אין דער אויסשטעלונג. ביידע קאלאניעס האבען אויפגעשטעלט פראכטפאלע פאוויליאנען, דער קאנאדער פאוויליאן איז ערעפענט געווארען דורך אונזער מיניסטער פון ערד־ארבייט. ביי דיעזען היסטארישער געלעגענהייט איז פארגעלעזען געווארען א שריפט פון ענגלישען קעניג אין וועלכען ער דריקט אויס זיין פרייז בנ'גע קאנאדאס בעטהיילונג אין דער וועלט אויסשטעלונג.

וואס אייגענטליך, וועט געצייגט ווערען אין דעם פאוויליאן וואס אונזער לאנד האט אויסגעבויט אויף דאס וועלטליכען יאריד?

מ'וועט דארט צייגען, קודם כל, ווי אזוי קאנאדא האט זיך ענטוויקעלט אין דעם זינן פון אגריקולטור, ווי אזוי זיא האט פערוואנדעלט וויסטע מדבריות אין פעלדער סעדער און גערטנער. א גאנץ בכבו'דיגען ארט פערנעהמט דארט די קענעדישער וועסט, וועלכע האט אין משך פון עטליכע צעהנדליגע יאהר בעשאפען א לאנגע קייט פון מיסטערהאפטע פארמס. דארט וועט מען קענען שטודירען די לאגע פון דעם קענעדישען פארמער און זיינע שאפענדע פעהיגקייטען.

וואס אנבעלאנגט דעם וואוקס פון

די לעצטע צייט האבען די היגע אידען שוין ווירקליך געלעגט א פונדאמענט פאר א פאליטישער פעראייניגונג; מיר האבען שוין וועגען דעם עטליכע מאל געשריבען; די בעוועגונג ווערט אנגעפיהרט פון לייטע, וועלכע פערדיענען צוטרויען; זי האט אלס מעמבערס די מעהרסטע אידישע מאנופעקטשורערס, די עלטסטע און בכבודע היגע בעלי בתים, וואלט עס דעריבער געוועזען העכסט ווינשענסווערטה, אז אונזערע מאסען זאלען זיך אין דער בעוועגונג פעראינטערעסירען, צושטעהן אלס מעמבערס און אויסבויען אויף דעם געלעגטען פונדאמענט א גרויסע געביידע.

מיר מוזען בעשיצען דעם אידישען כבוד און די אידישע אינטערעסען מיט די מיטלען וואס אנדערע לייטע בענוצען און דאס איז זיכער קיין שום אנדער זאך, ווי בלויז פאליטישע פעראייניגונג.

דער ביענשטאק

פון טאג צו טאג ווייזט זיך ארויס דאס אין ד"ר אמעריקאן פעדערײשאן אף לייבאר, מיט איהר פיהרער שמואל גאמפערס, לײדער א "איר" איז פויל ניט צו־געפוילט.

דער ציעל הייליגט ביי איהר אלע שמוציגע מיטלען, און יעדעם מאהל ווערט יעדער רעכטדענקענדער מענש אויפגעטרייסעלט זעהענדיג אויף וואס פאר א רעאקציאנערען וועג דיעזע גרויסע ארבייטער ארגאניזאציאן געהט. ניט נור איז זי געווען די הויפט שולדיגע אין דעם וואס, ווען ניט דעם פרעזידענט'ס וועטא, וואלטען מיר געהאט נייע בעשרענקונגס געזעצע פאר דער אימיגראציאן, נור אט איז זי בעגאנגען נאך א פערברעכען; נאר מיר וועלען לאזען רעדען דעם "טאג" פון מאנטאג וועגען דעם:

"א שענדליכע זאך ווערט היינט אב געטהאן אין ניו יארק, איבער 10 טויזענד "פרעמדע" ארבייטער ווערען ארויסגעווארפען פון דער סאבוויי־ארבייט. אויב עס איז א רציחה איבערהויפט ארויסצוטרייבען ביי עמיצען דעם ביסען ברויט פון מויל איז די רציחה נאך גרעסער, ווען עס ווערט געטהאן אין אזא צייט ווען די ארויסגעווארפענע קאנען קיין אנדער ארבייט ניט [illegible]

די ארבייטסלאזיגקייט וועט דערפון ניט פערקלענערט ווערען. די לאגע פון די ארבייטענדע מאסען וועט דערפון ניט פערבעסערט ווערען. פערקעהרט, זי קאן ווערען נאך ערגער, ווייל אנשטאט סיטיזענס קאנקורענטען, וואס פאדערען העכערע פרייזען וועלען צוקומען "פרעמדע" קאנקורענטען, וואס בענוגענען זיך, לויט דער טהעריע פון די לידערס פון דער אמעריקאן פעדערײשאן אף לייבאר מיט קלענערע פרייזען."

אט דאס זאגט דער "טאג" און מיר וועלען צוגעבען דאס אז ניט נאר וועט דער אמעריקאן פעדערײשאן אף לייבאר קיין געזונד ניט צו קומען, נור פערקעהרט. זי אליין גראבט איהר קבר, זי גיט עס אן עקזיסטענץ בערעכטיגונג דער נייער ארבייטער ארגאניזאציאן, דער "אינדאסט ריעל ווארקערס אף די ווארלד".

* * *

דער "פארווערטס" אין זיין לייט ארטיקעל פון מאנטאג בעהאנדעלט דעם מעיאר פון ניו יארק, האדון מיטשעל.

לויט דעם "פארווערטס" האט דער מעיאר צוויי פנים'ער, דאס הייסט ער טאנצט אויף אלע חתונות און עס טויג ניט.

[illegible]

פריעדענצושטעלען. די קלאס וואס זוכט צו פערקלענערן די עקספענסעס פון דער שטאדט רעגיערונג כדי דיא טעקסעס זאלען ביליגער ווערען, און אום אויף זיי צו דיענען, האט ער בעפוילען מען זאל ענטזאגען וואס מעהר מענשען אין די פערשיעדענע דעפארטמענטס.

מיטשעל ווערט פון פיעלע פערדאמט אלס אן איינפאכער היפאקריט. מיר גלויבען ניט אז ער איז ווירקליך פערדארבען. ער בלאנדזשעט נעבאך, און ווייס ניט וואו צו קעהרען זיך. עפעס וואלט ער ווירקליך געוואלט טהאן פאר די גרויסע מאסען, פאר דעם ארבייטער קלאס, אבער ער ווייס ניט וואס. אן אמת'ע רעפארם האט ער מורא דורכצופיהרען, דאס וועט דאך זיין געגען די פרינציפען פון זיין פארטיי, פון זיין קלאס, טאפט ער געבאך [illegible]

די ווענט. רעדט און דרש'נט און ווייטער גאר ניט. ער איז א קרבן פון דער אלגעמיינער אונרוהיגקייט וואס עס הערשט אין דער געזעלשאפט איצטער."

עד כאן די מיינונג פון "פארווערטס" וועגען דעם מעיאר פון גרייטער ניו יארק.

* * *

די רעדאקציאן פון "יידישעס טאגעבלאט" וויל האבען עדיטאריעל, פערשטעהט זיך, דאס די אנקעטע וועגען אידישע מעלות איז גאר א חסרון; אט איז אן אויסצוג פון לייט ארטיקעל פון מאנטאג:

"דריי בעריהמטע רוסישע שריפשטעלער, גארקי, אנדרעיעוו און סאלאגובאוו האבען בעשלאסען, לויט ווי א בעריכט פון פעטראגראד מעלדעט, צו מאכען אן אנפראגע אדער אנקעט ביי רוסישע כלל־טהוער און שריפשטעלער וועגען אידישע מעלות.

עס איז זעלבסטפערשטענדליך אז דאס וועט געבען א געלעגענהייט [illegible]

איך פערלאנג ניט און קיין ציוניסט פערלאנגט ניט פון א ניט ציוניסט, אז ער זאל מאכען א קולט פון הערצל — אפילו ציוניסטען אליין מאכען פון איהם קיין קולט ניט, אבער צווישען ניט קיין קולט מאכען און ריידען מיט א געוויסע רעזערווענץ פון א גרויסען טויטען איז א פליכט פון סאציאלער ארענטליכקייט. אבער פון דיעזער פליכט ווייסט איהר ניט. אייך איז קיין זאך ניט טהייער" באטש איהר מאכט א פנים פון א מאראלישער ל"ו'ניק —"

דאס איז בלויז אן אויסצוג פון דעם ארטיקעל.

אין פערגלייך מיט די איבעריגע שטעלען פון דיעזען ארטיקעל, זיינען אונזער ציטאטען די שטעלען וואו ער בעהאנדעלט איהם מיט זיידענע הענטשקעס.

ארום פארלאמענט און די לעדזשיסלייטשון

ליבעראלע פירושים אויף ליבעראלע רעדעס. — וואס הייסט סקויד. — [illegible] סענאט רעפארם. — די ענטוישונג פון פובליקום.

אטאווא

מיטוואך. — די דעבאטע איבער דעם בודזשעט איז נאך אלץ אנגעגאנגען נעכטען אין הויז. די אפאזיציאן, די ליבעראלע הייסט עס, האבען געהאלטען אין איין אטאקירען אבער, מערקווירדיג, אנשטאט די אטאקע זאל ווערען וואס אמאל העפטיגער איז גאר פערקעהרט, עס בעמערקט זיך, נעמליך, דאס יעדער רעדנער כמעט רעדט שוואכער און אטאקירט וועניגער פון זיין פארגענגער. נאך מעהר עס זעהט גאר אויס, ווי יעדער רעדנער פון דער אפאזיציאן זוכט אויף פערשיעדענע אופנים ארויסצונעהמען עטוואס פון דעם וואס דער ליבעראלער רעדנער פאר איהם האט געזאגט.

עס האט למשל, האנ. וו. פאגסלי, א ליבעראלער, אין זיין רעדע וועגען בודזשעט גערעדט אזוי אז עס האט אויסגעזעהען ווי ער מאכט א פירוש און פערטייטשט וואס א. ק. מיקליען, פון האלי־פאקס, דער ליבעראלער פינאנס קריטיקער האט פאר איהם געזאגט.

"מר. מעקליען האט ניט געמיינט [illegible] זאגען דאס מען זאל אויפגעבען אלע עפענטליכע ארבייטען און דאס עס זאלען מער קיינע אויסגאבען אויף אזעלכע ארבייטען ניט זיין, מר. מעקליען האט בלויז געמיינט דאס די עקספענסעס זאלען אביסעלע רעדוצירט ווערען, כדי מען זאל ניט נויט האבען צו העכערען קיין טעקסעס, און אזוי האט עס מר. פאגסלי, פון סענט דזשאהן פערטייטשט וואס מעקליען האט געמיינט.

מר. פאגסלי האט אויך דערצעהלט דאס ער האט עס אויך ערקלעהרט צו דער ב[illegible] פעלקערונג פון סענט דזשאהן, וועלכע האט איהם געשיקט אלס איהר פערטרעטער, דאס עס ווערט ניט פערגעשלאגען מען זאל אויפגעבען די עפענטליכע ארבייטען אין סענט דזשאהן. נור מען זאל אנגע[illegible]

(פארטזעצונג אויף פייג 5.)